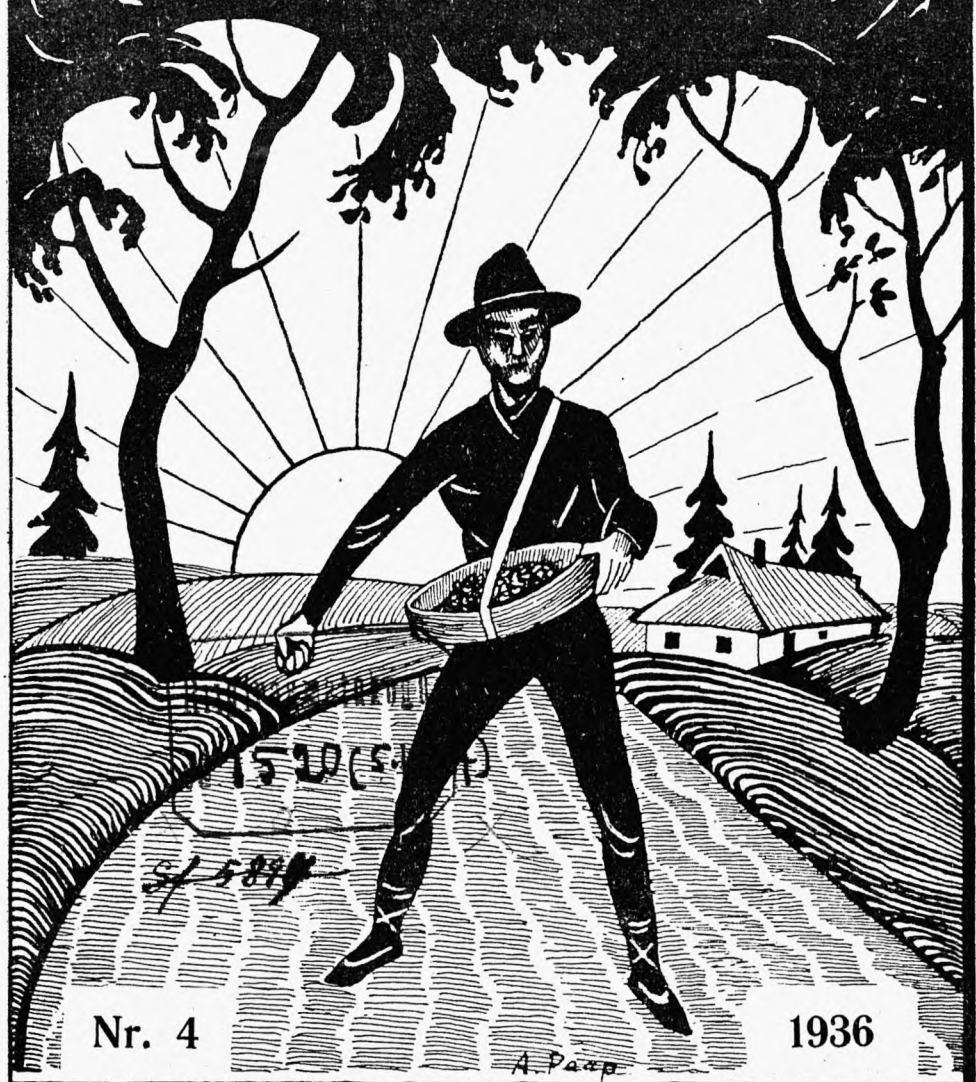

EDU

Nr. 4

1936

A. Paap

KROONIKA AJAKIRI

Otsige tööle õnnistust.

Kes silmaveega külvavad,
need lõikavad hõiskamisega.
Taav. l. 126. 5.

Sa oled noort kasvavat metsa tähelepannud, kuidas kõik taimed üksteise võidu sirutavad oma ladvad ülespoole, et teisest üle saada, sest kes alla jääb, peab surema.

Noored sõbrad! See on elupilt suurest inimeste elulaanest. Igaüks teist püüab auhindu omandada, püüab kraave kaevata, et põld paremini vilja kasvataks jne. Kõik, mis inimsugu on suurt korda saatnud ja teinud, seda on ta saavutanud hoolsa ja raske töö läbi. Kuid kõige selle töö ja tegevuse juures ei pea meie ära unustama oma silmad ülespoole tõstmast, kust meie abi tuleb. Töö ilma Jumala õnnistusega ei ole midagi väärt, see on jõu raiskamine. Seepärast tahame oma ettevõttele Jumalalt õnnistust paluda, mida Jumal millalgi meile ei keela, kui meie tema juurde tuleme omas palves. Kui ka meil mõnel tuleb silmaveega tööd teha, nagu seda vast meie eelkäijad isad-emad on teinud, sest pidime ju sammu pidama suurte rahvastega, et mitte alla jääda vaesuse, rumaluse ja pimeduse kätte. Sest ka meil oli eluõigus, ka meile paistis Jumala päikene.

Noored sõbrad! Tehke see vanemate silmaveega külvatud töö nende vanaduse päevadel rõõmsaks lõikuseks, et nad esma-joones teist rõõmu näevad oma kodule iluks, isamaale ja taevase Isale rõõmuks, siis võivad nemadki viimaks hõiskamisega Issandas oma silmad kinni panna, et nende silmavee külvist on rõõmus õnnistatud lõikus kasvanud, mida nende silmad on näinud.

Ja kui teie alati püüate paremuse, s. o. jumaluse poole, siis ei jää õnnistus tulemata ja teie kasvate kui puud üksteise võidu, siis võite teiegi oma töö vilja hõiskamisega lõigata!

Küüts,
Kodavere köster.

Käesoleva kirjutise autor Jaan Küüts on sündinud Võrumaal mõisa rentniku pojana. Alghariduse omandas kohalikus külakoolis. Haridust täiendanud iseõppimise teel. Töötanud pikemat aega Kaubandus-Tööstusministeeriumis ja lühemat aega teistes ministeeriumides. Olnud köstriks Kopli koguduses Tallinnas ja Räpinas. Pikemat aega olnud köstriks Venemaal Trä-

kova asunduses. Omab pääle muu veel kooliõpetaja kutse. Kodaverre kõstri kohale asus käesoleva aasta kevadel. Töötab hoogsalt Kodavere ümbruse kaunistamisega ja samuti tunneb elavat huvi põllumajanduslike küsimuste üle. Praegu organiseerib kohapääl turbaühingut.

Julgesti edasi.

Kodavere ja Alatskivi noored! Seisame ajavahemikul, mil peame maha jätma sooja, päikesepaistelise, värvi- ja häälteküllase suve kõige ta rõõmude ja muredega ning vastu sammuma pika, pimedaga ja külmale talvele, mis ka meid noori seob rohkem sise-iste tööde ja tegevustega.

Maanoorte töös ja tegevuse kumbki aastaag — suvi ja talv tähistavad ära tema iseloomu ja arenemise sihid ja suunad. Kevadel alustame tööd soojas kääriivas mullas seemnekülviga, mida sügisel lõpetame rohke saagi koristamisega. Talvel aga maanoorte ridades toimub palavikuline organiseerimis-, kasvatus- enesearendamisetöö, koosolekute, õpperingide, huvi peoõhtute jne. näol.

Kui mõnelt poolt väidetakse, et Peipsirand oma kultuurilises ja majanduslikus arengus on mahajäänud Sise-Eestist, siis see kohustab meid noori veel suurema innu ja andumusega tööle asuma iseendi, meie riigi ja rahva ning tulevaste põlvete hää-olu ja käekäigu pärast.

Rohkearvuline Kodavere ja Alatskivi ühine organiseeritud maanoorte pere oma elurõõmu ja sädeleva optimismiga tahab lähemas tulevikus enese ümber tõmmata kogu nimetatud kihelkondade ulatuses ühiste mõtete pooldajaid, et koos jagada kõik raskused, rõõmud ja mured ja ühes töötada kodunurga igakülseks arenguks.

Maanoorte liikumine kohapeal on alles noor, kuid selle põhi ja sisemine tung on aga täiesti terve ja elujõudne, suutes küllalt edukalt vastu pidada igasugustele raskustele, kuigi olude sunnil on tulnud ettevõtta mõningaid ümberhinnanguid ja revisjone ka tööviisides ja taktikas. Ühtlasi aga tundub, et read noorsoo- liikumises tihenevad. Langeb välja juhuslikku ja nõrka elementi, jääb järele ja juurde tuleb põhimõtte-kindlaid löök- rühmlasi.

Pole mingit põhjust pessimismiks „muremõtete“ mõlguta- miseks ja seda juba sellepärast, et meie oleme selle liikumise eest- võitlejad, mis peab levitama tervet eluvaadet, julget uuendusindu ja tahtekindlust ning lõppeks täit joovastust oma tööst ja selle

tagajärgedest. Kadugu noorsooliikumisest igasugune raskuse vaim ja andku aset elujõulisele, tervisirõõmsale teotsemistungile!

Et edukamalt töötada oma tööpõllul, on ellukutsutud koha-peal maanoorte ringide vaheline keskkorraldus — Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendus, mis seob ja ühendab meid kihelkondlikkes ulatuses. Selle keskkorralduse näol meie ületame ja võidame meid lahutavad kaugused ja järgneme nooruse ülendavale ja hõiskavale kutsele — sõprusele!

Meie, maanoored, ei tunne ega tunnista ei lõhesid ega lõhestamist meie vahel, sest meie oleme alati otsinud liitumist, vennastust ja sõprust.

See on meie ühine vaade elule, see on meie elujaatav nooruseenergia, mis meie südamed kiirendab tuksumisle nooruse elurõõmu puhtas tules!

Järgest arenevas maanoorte liikumises peab süvenema ja kasvama rahvuslik ühistunne, mis meie südames sütitab Eesti rahva ühtekuuluvuse tulukese ja mille loitval valgusel sammume julgelt ja kindlalt edasi oma kaugete ja kõrgete eesmärkide poole!

Sellepärast kaasnoored! Oma kodunurga ja isamaa heakäekäigu ja õnneliku tuleviku nimel rakendame end eelseisvalgi talvel täie jõu, selge mõistuse ja kaine arusaamisega tööle maa-kultuuri ja -viljakuse tõstmiseks, sellega kindlustame oma isamaa poliitilist ja majanduslikku iseseisvust ja vabadust!

Hugo Saar.

SÜGISENE METS.

*Sügisene mets mul armas,
armas vaikes lihtsuses.
Justkui ebamaine rahu,
kui tad sügis süleles.*

*Männiroheluse kaisus
kase kuldsed kiharad.
Tärgab mõte: tema põues
nägemata õnnemaad.*

*Tunnen tõusvat soovi sellest
elada ta embuses,
et saaks metsakuruis rahu,
rahu sügismarudes.*

A r t. M ü ü r s e p p.

Kohaliku maanoorte tegelase konsulent Mihkel Jams'i lahkumisel.

Käesoleva aasta sügisel, olles tubli töömehena aitanud korraldada kõik suviste tööde lõpuleviimised ja näituste korraldamised maanoorte ringides kui ka põllumeeste seltsis, lahkus meilt lugupeetud tubli põllumajanduse tegelane Mihkel Jams; et siirduda meie pisukese kodumaa vastarannikule: Peipsi äärest mere äärde, Pärnu maakonsulendi kohale.

Iga inimene, kelle oli kokkupuutumisi Mihkel Jamsiga, tundis tõsist kahetsust selle lahkumise puhul. Ja eriti need põllumajanduslikud organisatsioonid, milliste nii öelda hingeks oli M. Jams. Suure kahetsusega peame ka meie maanoored ümber vaatama mehe järele, kes võiks asendada lahkunut. Ei taha aga uskuda, et me leiaks inimese, kes asendaks igas suhtes oma eelkäijat. Ei me ole varem kohanud inimest, kes sellise kohusetruuduse ja agarusega pühendaks end oma elukutsele, kes oleks nii hää nõuandja ja sõber igale abivajavale noorele. Praegu vähemalt tundub, et lahkunu isik täiel määral on asendamatu meie suhtes. Olles kaasa töötanud M. Jamsiga Kodavere- Alatskivi Maanoorte Ühenduse juhatuses, tean hästi, kui suureks eeskujuks ta oli igale maanoorele. Kui meie tulime kokku järjekordseks juhatase koosolekuks peale M. Jamsi lahkumist, tundsi me igäüks suurt puudust tema järele, sest varem ei juhtunud ei ainustki koosolekut, millal ta poleks olnud meie keskel.

Teame küll et M. Jams meist igatahes ei viinud kaasa selliseid mälestusi, kui jättis enesest meile. Tahame soovida, et ta oma uuel kohal leiaks paremaid töötamisvõimalust ja agaramaid kaastöötajaid.

Soovime kõik lugupeetud ja armastatud töömehele palju õnne ja edu tema uues asukohas!

Ja niikaua kui meie ümbruskonnas püsivad maanoorte ringid ei unune mälestus Mihkel Jamsist.

Hilda Rips.

Noorsoo kasvatuses oleneb tema majandusline jõukus tulevikus.

E. Habicht, Põllumajanduse Panga direktor.

Meie vanem põlv on võrsunud ja kasvanud võõravõimu aegadel ja temal puudub rahvusline kasvatus, sest meie aegadel oli kasvatus põhilauseks: kasvatada noorsugu suure Venemaa jaoks ja vastavalt sellele oli ka meie kasvatus koolis ja isegi kodus.

Kui meie noorte kasvatus põhilauseks on isamaalsus ja noorte rakendamine oma riigis tööle, siis võõravõimu päevil kasvatati meil haritlasi ja noori suure Venemaa jaoks, kus iga haritlane pidi saama kergema elu peale, põgenedes maalt meie emakese maa juurest. See vaade on ka praegust veel meie vanematel, et laps peab saama koolihariduse selleks, et selle kaudu pääseda kergemale elule, jättes maha oma isatalu ja rännates linna.

Säärane kerge eluvaade kestis kuni käesolevani. Kui aga meie haridus on levinud selles suunas nagu seda meie ettekujutus oli vene ajal, siis selle tagajärjel on tekkinud olukord, et kõik haritlased ei leia teenistust ja väärilist elamise võimalust, vaid meie hariduspoliitika suuna tuleb paratamatult muuta ja siduda kutsealadega, kus iga noor lõpetades keskkooli siirdub oma kutsealale, et sellega teenida omale ülespidamist. Eriti suurt rõhku tuleb panna meie põllumehel oma laste kasvatamisel sellele, et tema jätkaks oma põllule töötama mitte nõrgema võimetega poja, vaid just kõige suuremate vaimuannetega, sest praegu põlluharimine ja karjakasvatamine nõuab suuri teadmisi, et olla oma saadustega võistlusvõimeline maailmaturul. Ei saa enam põldu harida vana iganenud viisidega, selleks on tarvis oskust ja teadmisi.

Kui meie oma kasvavale noorsoole selgeks teeme, et põld võib noort inimest sama hästi ära elatada, kui mingisugune koht linnas ja kui meie maast madalast oma lastes kasvatame armastust oma emakese maa vastu, samuti anname oma maanoortele vastava hariduse, siis sammub meie maaelu tõusuteed, siis kerkiavad nägusad taluhooned, siis kattuvad meie põllud uhkete viljapõldudega, meie soode ja rabade asemel kerkivad kultuurheina- ja meie ilus Eesti kosub, kasvab ja jagab majanduslist jõukust meile ja meie kasvavale noorsoole.

Kui meie maaelu ja põllumajandus on elunõuete kohaselt korraldatud, siis on meie riigile ja meie rahvale kindlustatud ka tema olemine aasta-sadu baltimere rannikul. Et seda saavutada, selleks peame kasvatama oma noorsoo isamaalises vaimus,

Ernst Habicht.

Käesoleva kirjutise autor sündis 21. aug. 1898. a. Helme vallas, Nahkamikko talus, Valgamaal taluperemehe pojana. Alghariduse omandas kohalikus valla ja kihelkonna koolis. Keskkooli lõpetas Tartu Reaalkoolis. Kõrgema hariduse omandas Tartu ülikoolis, lõpetades 1924. a. õigusmajandusteaduskonna. Võttis Vabadussõjast kooliõpilasena osa, mille autasuks sai prii kesk- ja ülikooli.

Asutas Tartus mitu ühistegelist asutust, näit.: Ühisus Lõuna-Eesti Eksporttööstajad ja Põllumajanduse Panga. On praegu tegev K.-S. „O m a s“ juhatuse abiesimehena, Tartu Majanduse Ühisuses nõukogu esimees. Tartu Maleva majanduspäalik, Tartumaa Maleva Noorkotkaste Sõprade Seltsi esimees, Isamaaliidu Tartumaa Komitee liige ja väga mitmesugustes

teistes seltskondlikes ettevõtetes juhtival kohal.

Praegu teenib Põllumajanduse Panga juhatajana ja juhatuse abiesimehena panga algusest peale. Tema juhtimisel on pank kasvanud suurpangaks ning on praegu üle riigi kolmandal kohal. Samuti on tema tegelik talupidaja Laiuse vallas, Tiido talus, Tartumaal.

kasvatama oma noori armastama oma emakest maad, et sealt välja kaevada väärtusi oma elu korraldamiseks. Edasi peame kasvatama oma noori üksmeelses vaimus, sest meie riigi kindlus ja tugevus seisab meie üksmeeles, et olla võimeline kaitsma oma kallist kodumaad kui peaks selleks tarvidust olema.

ÕPPEREISIL.

Art. M ü ü r s e p p.

1.

Me' Ranna-Kadrina maanoored
kord sõitsime õppereisile,
siis oli suvi, sinasid eel voored,
kus lõppes Kuremaale tee.
Sääl õppekäigul katsejaaman

sul meelestub üks kuju,
kes seletusi andes lahkelt
meis tekitas hää tuju.
Seakasvatust sai kuulnud,
nähtud,
sest mõndagi vast meelde
jäänud.

2.

Pea masin teele sööstis,
jäi maha kaunis Kuremaa;
siis kõlas võimas laul, mis

— ja mõni mööduv hetk tõi
trööstis
Jõgeva.

Küll palju kopleid jaamal
sai läbi käidud ajal napil,
ent veelgi rohetas neid taamal.
Ja kollektiooni lapil
hulk heinaliike nägime.

3.

Siis kaudu Põltsamaale,
kus Aidu lahingväli,
kui täheks Eesti vaprusel
nad märkind vabaduse hälli.
Siis peatus Põltsamaal
kus jälgi jätnud rüütlisugu,
suur aed säääl ETK-l,
loss — säilind muistne lugu.
Mõnd talu Mulgimaal ja karja
siis vaatsime küll koplis võsus,
öökorterit ja varju
teel leidsime veel Õisus.

4.

Päev teine reisiteel,
kui hommik Õisus koitis
ja kosutust tõi sõidu eel
see Õisu piim, mis toitis.
Säääl saabus kaunitl hommik:
täis õisi värskust elu,
ses unus elu ummik
ja kurvem mõtiskelu.
Kaev lossi ees vett tuiskas,
mis koidukiirtel sädeles —
kui kulda rohelvaibal puistas.
Ja taamal pargi puie vahel

järv — sinav vete vilu,
kus päikse kiirte ahel
tad soojalt süleles.
Siis lahkumine Õisus.
„Jää Jumalaga nüüd!“
laul kõlas hardalt hommikus.
„Hääd teed!“ meil vastas hüüd.
Kõik möödus, kuid jäi mälestus.

5.

Kui Polli poole sõitsime,
tee võõras tundmata.
Üks ring sai üle arune,
kuid Polli lahkus tasus ta.
Säääl kari ainukene Eestis,
mis vaba haigustest
ja loomi automaatki jootis
— nii kantaks hoolt säääl karja
eest.

Ka kasvuhoonet vaatsime,
kus kurgid valmind ju
ja tomat tulipunane,
ehk küll veel jaanikuu.
Õhk lämmatav kuum klaasi all,
kus loodust petnud inime.
Kui kõnniks viigi lehte all,
nii aimdus lõunamaine.
Kus aias värvilisi maid
ja lõhnad hõljusid,
sääält meie neiud lilli said,
kui vaat'mast lahkusid.
Veel Polli poisid näitasid
meil Karksi kauneid mägesid
ja nägime neil teil
ka sõjaaegseid kaevikuid.
Säääl Karksi „Munamägi“,
kus kaunitl sinas kaugus,
säääl sammunud kord võiduvägi,
kui vaenlase võim rauges

(Järgneb.)

*Ranna-Kadrina Maanoorte Ringi liikmed karjakasvatuse kursusel
pümaproovisid sooritamas.*

Päevamäe Tiiu.

Päevamäe Tiiu oli väike linalakk tütarlaps. Omades juba varasest lapsepõlvest kahvatu jume ja kõhna, peaaegu haiglaselt kleenukese väljanägemise, olid vanemad hellitanud teda alati. Tiiu oli emale-isale hea ja avameelne tütar, ja ehkki teadlik olles selles, et vanemad kõiki ta soove püüdsid täita, oli ta tagasihoidlik ja alandlik oma tahtmistes.

Tiiu armastas oma koduseid ja Päevamäge. Tema tillukesele südamele olid armsad tulipunased- ja lillakate õislehtedega moonid koduaias, pääsukeste pesa laudas lae all ja vareste kraaksumine koplihaabadel. Ta armastas lambatallesid, aga üle kõige kassi, seda vana hallivöödilist Parunit. Kass oli ikka ja alati Tiiu juures. Kui ta õppis oma kooliülesandeid raamat laual, oli kass tal põlvil. Isegi Tiiu juure magama tuli ta. Ja et ta ronis padjale, üsna Tiiu suu juure, sellepärast ema seda ei lubanud. Tiiu siis ikka võttis kassi vaiba alla — oma kaissu. Seda ema ei tohtinud teada. Häda oli aga Mihkliga. Mihkel oli Tiiu vend ja Tiiust paar aastat vanem. Ta pidas ennast kangesti targaks. Tiiut ta kutsus kassimammaks, Paruni pärast muidugi. Tiiule see ei meeldinud. See tõi tema pisikesse südamesse imelikku kiusu ja jonni, sellepärast et ta ei olnud võimeline Mihklile kuidagi vastuhakkama. Ja Tiiu omas südames oli kade Mihklile, et see temast vanem, suurem, tugevam ja targem oli. Ja pisut

imelik oli selle Mihkliga alati. Tiiu ei teadnud siis aimatagi, et nad Mihkliga kord ühes tähtsas küsimuses vastamisi sattuvad. Aga järeleandmatu oli Mihkel maast-madalast olnud. Aja möödudes juhtus nii: Mihkel käis algkooli viimases klassis. Tiiu oli neljandas. Mõlemad Päevamäe lapsed olid paremaid õpilasi klassis. Vanaema, kes mõlemad juba enne kooliminekut oli lugema õpetanud, ütles ikka, et lapsed lahtise mõistusega olla. Ja vanemad olid juba ammu otsustanud, et Mihkel jääb Päevamäe peremeheks ja Tiiust saab koolipreili.

Päevamäe oli olnud renditalu mõisa ääremail, kuid päevamäelaste raudne töötahe oli parandanud põlde ja kasvatanud karja, ja Päevamäe talu oli ajakohane ja elamiskõlbulik, ning põllud andsid hoolsa töö juures keskpärasalt saaki.

Päevamäe lapsed olid koolivaheajal aidanud põllul ja hoidnud karja. Mihkel oli sidunud kaela vana Lehikule ilusa kellamis ikka helises: till-till! kui lehm astus ehk muidu end liigutas. Tiiu meelest oli see väga ilus. Ikka kostus koplihaavastikust selgelt ja kõlavalt: till-till! ja Tiiu mõtles et koolipreilinagi ta tuleb suvel Päevamäele ja kuulab kuidas karjakellad koplis helisevad.

Siis aga, kui Mihkel oli käinud oma viimase kooliaasta, juhtus midagi, mis Tiiu kavatsused kõik segi paiskas. Kui Mihkel tuli koolist, algkooli lõputunnistus taskus, ütles ta isale, et tema läheb sügisel linna kooli, ega mõtlegi maale matsiks jääda. Tiiu mäletab seda nii selgesti, nagu oleks see olnud eila. Mihkel oli siis 15-nene, suur ja tugev nagu täismees. Isa nii väga vajas ta abi talvel metsas puuveol ja ka koduseis toiminguis. Aga Mihkel oli äge. Kui ta ütles et ta ei taha, siis nõudis ta, et temast pidi aru saadama.

„Isa, mina ei taha hoida adra käsipuid,“ rääkis ta, „ei taha tappa ristluid, ei taha maksa verehinda leivakoorukese eest Mina ei taha maa ori olla, minust peab midagi paremat saama.“

Tiiu meelest ei olnud ilusd need Mihkli jutud, sest ka isa ja ema ei sallinud neid. Sellest tuli palju ütlemist isa ja poja vahel. Mihkel oli taganematu ja jonnakas. Ema oli vaikne ja poetas tihti pisaraid põllenurka ja pesukaussi. Tiiu oli väga rahutu. Ta oli juba suur tüdruk ja mõistis kõik. Ta tahtis koolipreiliks saada. Aga ta mõistis ka seda, et Päevamägi ei suuda mõlemaid lapsi kooli saata. Päevamägi oli ju olnud renditalu mõisa ääremail, ja siin ei olnud kunagi elatud jõukasti. Tiiu teadis, et kui Mihkel pääseb Päevamäelt linna, ei saa tema kunagi koolipreiliks. Aga Tiiu ometi nii väga tahtis selleks saada. Ja kuidas, kas või ime läbi kuidagi saakski, ei oleks enam tal siis võimalust suvel Päevamäele tulla. Päevamäel elaksid siis võõrad inimesed. Päevamägi oleks võõraste talu.

Ja siis taipas Tiiu, mida ta pidi tegema praegues olukorras. Eks ta ju armastanud Päevamäge, talupiiril kõrgeid mändsid, koplihaabu, tulipunaseid- ja lillakate õielehtedega moone talu-aias, karjakellade helinat — kõike seda. Päevamägi oli kasvanud talle südame külge. Ja Tiiu ütles oma vanemaile: „Ema ja isa, mina ei taha koolipreiliks saada. Päevamägi on selleks liiga hea, et teda jätta. Laske pealegi Mihkel gümnaasiumi minna, küll minust isegi Päevamäele peremees saab.“

Tiiu oli alles 13-nene, ja ema-isa muigasid, kuuldes tema vanainimeselikku otsust. Kuid õhtul silitas ema Tiiu linavalget juust ja ütles: „Oled hea laps, Tiiu.“

Nii läks Mihkel sügisel linna ja Tiiu kuulas üksi lehmakellu karjakoplis. Päevamäel elati jälle rahulikult. Ja kui naabrimehed arvasid, et Päevamäe Kusta on teinud vea, saates oma ainsa poja linna, ütles Kusta: „Pojast saab kohtuhärra. Tütar saab talu, ja väimehe võtan tubli.“

Ja Tiiu oli rahul. Ehkki ta süda oli olnud imelikult kärsik ja rahutu, ehkki teda oli haaranud otsekui kahetsus, igatsus ja kindlusetus sel päeval kui Mihkel läks, kui isa oma valgega läks teda viima. Oli esimesi raskeid uduilmu, neid, mis toovad roostet kartulivartele. Ema ja Tiiu seisid väraval. Ja Tiiu mäletab kuis udu, varahommikune, maanteel neelas minejad. Vaid kaugelt paistis vankri helepunane tekk karsil, kui piirjoonitu, ähmane verelaik. Ja siis pühkis ema pisaraid palgelt, ja ütles vaikselt, nagu ema ikka: „Tiiu kulda, sina oled oma elus siiski parema osa valinud.“ Ja Tiiul oli korraka nii kerge ja hää. Ja ilusamini kui kunagi varem helisesid seekord karjakellad. Kogu Päevamägi oli täis nende helinat. Ja tuul kandis selle kaugele kõrgete mändade alla talupiiril.

Päevamäe Tiiu oli õnnelik.

Hilda Rips.

Õpilaste kirjandite võistlustulemusi.

Nagu teada, kuulutas käesoleva aasta kevadel Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendus ja „Edu“ toimetus välja Kodavere ja Aaltskivi kihelkondades asuvate algkooli õpilaste vahel kirjandite võistluse.

Auhinnatud töödest viis avaldati eelmises „Edus“, kuna kaks käesolevas ruumi leiavad.

Minu kodu.

Vargsi, nagu häbenedes ja kartes, et hiljaks jäänud, uputub päike taevapiirile. Tasane tuuleiil läbib pehmelt pärnaladvad, mis võpatdes ärkavad ja üksteisele „häd hommikut!“ sosistavad. Rõõmsad linnud siristavad võidu jõe salapärase kohinaga ja naeratlevad spektrivärvilistele kastetilkadele arude heinikuis. Piiratud tammist asub madal päikesest punetavate akendega puumaja kesk sellast toredat loodust: ühelt pool lainetav heinamaa — teisel: rohekaskollane poolvalminud viljaväli. Maja korstnaist tõuseb suits otse üles, hajudes pikkamisi vaikselt õhus.

See tõendab, et tolle elamu rahvas on ammu ärganud. Karjakeella helinatki on vahetevahel koplise kuulda.

Õues askeldatakse. Ema ruttab seasöögiga üle kingu ja talitamisel on kõigil „rutt rattas“. Panged klõbisevad, kaevuliik vingub. Ah-ja! nüüd ma mõistan, täna on ju pühapäev ja soovitakse minna kirikusse! „Oodake!“ hüüan endamisi. „Ma tulen ka kohe appi!“

Õde istub õues laiaharalisel õunapuul ja „kukub“. „Oo, hoolekägu sa küll enam pole!“ naljatlen.

Pea oleme saanud kõigega hakkama. Ongi kutse einetele. Tuleb koju karigi.

Toad on pestud, lumivalgeid kardinaid riputatakse akende ette ja samasugused linad laudadel. Kased seisavad nukralt voodipäitsites, hilised ülased lamedas vaasis on nägusad.

Midagi pühalikku heljub kõigist vastu. Kõik on nii kena, aga vahest nelja kuu pärast ei näegi enam, võib-olla siis juba hõbused mind viind siit. Kodu vist küll suurt puudust minust ei tunne. Eks Linda ja Aino jookse ja rökka ja roni minugi eest — palju ma kodus olles sellest osa olen võtnud. Küllap tuvid ka seltsivad uute hoolitsejatega, unustades minu. Mina aga seda ei suuda.

„Meeta, tuled sina kah?“ küsib ema. „Kuhu?“ ei saa ma järsku aru. „Tahad sellega ütelda, sa pole veel kuulnud, et meie läheme kirikusse?“ nokib õde. Jah, miks mitte, aga ei — „Ma ei lähe.“ Avan värava, hüppan vankripärrale, et sõita maanteeni. Ruttu jooksen tagasi. Ma tahan jääda koju, et vaadata siin veel kord kõiki ja suruda mällu. Ei sega nüüd mind keegi, ega aima, mis mind rõhub, sest sügisene lahkumine on kaugel alles. Lähen salla, hüppan kiigele ja laulan: Laulan Jaan Lõo tuttavaid värse: „Kodu käivad mu mõtted ja teed.“

Mida teen peale algkooli lõpetamist.

Olen sündinud ja üles kasvanud külas, seepärast olen läbi ja läbi maalaps. Linn mind ei meelita. Minu praegune kodu on suure Peipsi ääres. Siin olen jooksnud juba väikese lapsena ringi, teda olen näinud oma koolipõlve vältel. Olen temaga nagu ühte kasvanud.

Sel kevadel kavatsen lõpetada algkooli ja minul tuleb vist lahkuda oma armsast Peipsist, sest minu vanemad on valinud teise elukoha. Selle elukoha muutmisega on ühenduses ka minu tuleviku kavatsused. Minu vanematele on määratud asundustalu ja seal tahaksin minagi edaspidi täie innuga tööle asuda.

Ainult kahju, et see koht mitte Peipsi läheduses ei asu. Peipsist on mul kahju lahkuda. Siiski tulen teda vahete-vahel vaatama, sest meid ei lahuta mitte määratu kaugus.

Seni olen suvel ka põllul ja aias töötanud, kuid pole ühtegi põllulappi võinud enda omanduseks nimetada.

Sääl, uues kodus, tahan oma päralt võtta ühe põllulapikese ja katsetada seal taimede kasvatamist oma tahtmise järgi ja hoolitseda nende eest.

Algkooli lõpetades tahan astuda kodumajanduse kooli. Peale selle mõtlen veel mesinduse ja kanakasvatuse kursused läbi teha. Mõtlen edaspidi oma uues kodus sellel alal tööle asuda.

Seal kavatsen asutada noore viljapuuai, istutada ilusaid noori puid, kaunistada kodu mitmevärviliste lilledega, teha mitmesuguseid elustarasid, istutada mitmeid sorte marjapõõsaid, kasvatada maasikaid ja vaarikaid.

Tahan soetada omale hulk tõukanu ja hoolitseda nende eest. Ka mesilasi tahan pidada, sest nad ei nõua suurt vaeva ja tulu toovad kaunis hästi.

Tööd, jah tööd, seda on palju, kuid seda ma ei karda. Meid on õpetatud kodus ja koolis tööd tegema ja oma töö üle rõõmu tundma.

Oma tulevast kodu kujutan ma järgmiselt: noor viljapuu- aed, mis piirab maja kahest küljest, aed asub lääne ja osalt ka lõuna pool. Maja ees on iluaed, mis ida pool ja on ümbritsetud madala hekiga. Põhja pool piirab kogu õue kuusetara.

Keset õue seisab lipuvarras, kus lehvib suurteil pühadel sini-must-valge lipp üle roheliste puulatvade.

Vana-aasta kellad.

„Täna on vana-aasta viimne päev!“ hõiskas väike seitsmeaastane poisike, hüpates oma haige õe voodi ümber. „Täna Leeni tuleb jõululaps jälle. Isa paneb veel viimast korda küünlad kuusel põlema ja kirikukellad helisevad.“

„Mitte nii valjusti, pojuke,“ manitses ema, „muidu pead minema teise tuppa.“ Poiss vaikus. Tasa astus ta õe juurde, paitas selle kahvatuid palgeid ja sosistas: „Ma tahan väga vait olla, Leeni!“

„Küll on ilus täna õhtul,“ ütles ta vähe aja pärast, unustades oma lubamise, „me jääme kõik üles, ka Leeni, ema?“ Tõsiselt vaatas ema haiget last, sõnades: „Katsu vähemalt natukene enne seda magada.“

„Kallis ema, luba mind täna olla üleval. Tahaksin kuulata heameelega veelkord vana-aasta kellakesi nende ilusate lau-ludega.“

„Mis laulud need on, mida laulavad sulle vana-aasta kellad?“ küsis ema kohmetult.

„Emakene, sa küsid, mida laulavad mulle kellad? Kuula aga! Õrnalt ja tasa hakkavad nad helisema, siis nagu heljuksid inglid taevast alla, et leida armsale Jumalale üks inimlaps, kelle nad võiksid kanda taevasse. „Sa võid jääda üles, Leeni, et kuulata meiega vana-aasta kauneid kellaheliseid,“ ütles ema kartliku aimdusega, „nüüd aga puhka vähe!“ Varsti uinuskis Leeni magama. Palavad pisarad jooksid emal põski mööda alla.

„Ema, ära nuta,“ palus väike poiss, „meie Leeni saab varsti terveks.“ Naeratades läbi pisarate ütles nüüd ema pojakesele: „Tule, õekene magab rahulikult, meie ei taha teda segada.“ Õnnelikult hüppas poiss ema käe kõrval teise tuppa — tal oli hea meel, et ema jälle naeratas. Ta ei võinud aimatagi, et ema kangelaslikult kannatas oma kurbust.

Poolistukil lamas Leeni patjadesse peidetult tugitoolil ja teretas rõõmsalt isa, kes tuli parajasti väljast koju. „Kuidas läheb tütrekene?“ küsis isa murelikult. „Kas tunned end täna tervemana?“ „Ja isakene, seda võid sa uskuda,“ oli haige lapse vastus. Seejuures vaatas ta säravail silmil isale. Kuid isa ei uskunud. Ta vilunud arsti silm märkas lapse ebaharilikku erust, mis ei olnud talle sugugi heaks tunnuseks.

„Oh oleks juba kesköö!“ ohkas poiss valjult. Viimaks ometi näitas kellaosut viis minutit enne kahtteistkümmend. Isa astus toolile ja süütas küünlad haljal kuusel. Samal ajal tungis tuppa, läbi kinnise akna, vaikne kellahelin. Isa avas akna ja tuuletiivul hõljusid vana-aasta kellahelid vaiksesse ruumi.

„Kuule, ema, nad laulavad,“ rääkis haige vaevalt märgata häälega. Õrn puna levis ta näol. Väsinult sulges haige silmad, mis jälle järsku liigutusega avanesid. „Ema, ema, kas näed kuldpäikese kiiri? Nende valguses läheneb mulle Õnnistegija. Kuula, kuis laulavad inglid! Läbipaistvail tiivul hõljuvad nad ligemale ja ligemale! Jah, ma tulen! — Isa, ema, vennakene, elage hästi — head ööd!“ Väikene peakene vajus raskelt padjale ja säravad sinisilmad sulgusid viimast korda. Kirikutornist helises viimane jumalagajätt sureva lapse kõrvu...

Aino Kiiuts.

Kroonika.

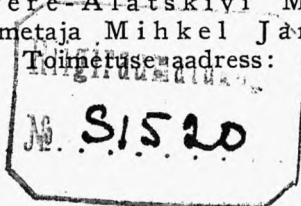
Ranna-Kadrina noorte tööelust.

Ajakirja viimase numbri kroonika osas lõpetasime Ranna-Kadrina maanoorte ringi kirjelduse talvise tegevuse valgustamisega. Käesolevate ridade ülesandeks on heita pilku suvisesse töösse. Märkimist väärib õppereisi korraldamine 13.—14. juunil, mil sõitsime Tartu-, Viljandi-, Pärnu- ja Valgamaal, kus tutvusime katsejaamade, põllutöökoolide, paremate majapidamiste ja loodusliselt ning ajalooliselt vaatamisväärsete kohtadega. Ettenähtud korras peetud töökoosolekute kõrval korraldasime augustis piimaõhtu, mis kõigiti hästi õnnestus. Sügishooajal sai püstitatud uusi sihtjooni, töö intensiivsuse ning üksikliikmete aktiivsuse tõstmiseks. Esimeseks sammuks seejuures oli kohustus, et iga liige pidi kirjutama aastapäevaks kirjandi vabal teemal ja anonüümselt. Aastapäev ise, 15. nov., möödus ilma erilise pidulikkuseta töömeeleolus ja -vaimus. Töövõistluse iseloomuline algatus kirjanditega õnnestus hästi, ületades lootused. Uue üritusena korraldatakse tööõhtuid, kus tütarlapsed teevad tavalisi naiskäsitöid, kuna meesliikmed köidavad ringi kirjandust. Talvises töökavas on rida kursusi j. m. Võltsimatus sõprusvaimus säiligu sisehelide ühtlus, mis on meie kui isetegevate noorte püsimise ja edu eeltingimuseks!

Artur Mürsepp.

Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühenduse kroonika ajakiri „Edu“ ilmub tarviduse järgi. Üksiknumber 10 snt.

Väljaandja: Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendus. Vastutav toimetaja Mihkel Jäms. Tegevtoimetaja: Hugo Saar. Toimetuse aadress: Pala p.-ag.

Põllumajanduse Pank

Tartu, Suurturg 9 Omas majas.

Telefonid: juhatus 10-65
üld-telefon 50 ja 16-99

Ä R I T U N N I D K E L L A 9-2

Pank annab laene põllumajandusele
heade kindlustuste vastu.
Pank võtab raha hoiule
makstes ajakohast protsenti.
Pank ostab ja müüb välisraha.
Pangal korrespondendid
kõigis tähtsamates keskkohades.

Akkreditiivid piimaühisustele
raudtee veokirjade vastu.
Garantiid riigihangete, töölepete
ja avansside kindlustuseks.
Pangal tulekindel varakamber
(seif) kasutada väikese tasueest.

Panga liikmeteks põllumehed,
põllumajanduslikud ühingud ja omavalitsused.

P a n g a j u u r e s
Eesti Omavalitsuste ja Ühistegel. Asutuste
Kindlustusseltsi „O M A“ agentuur.